

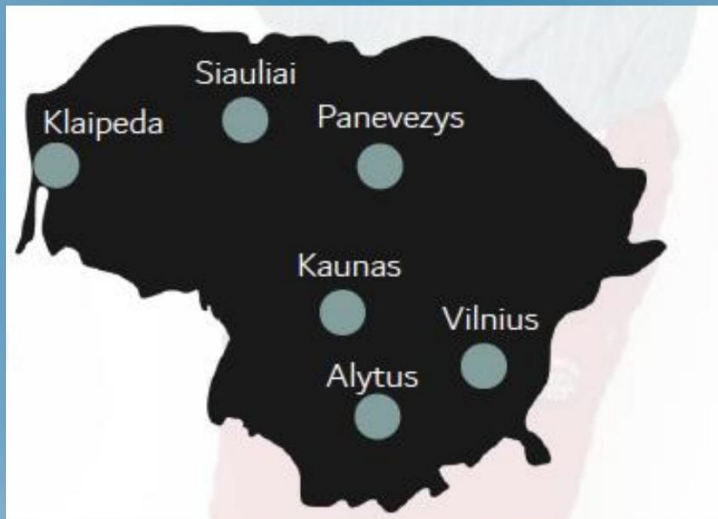
Švenčiame Lietuvos pasiekimus įgyvendinant
Neįtikėtinų metų® tėvų mokymo programas

prof. dr. Carolyn Webster-Stratton,
programos kūrėja

Neįtikėtinų metų® bazinė įrodymais pagrįsta tėvų mokymo programa naudojama skiekiant stiprinti vaiko socialinę, emocinę ir kalbos raidą

LR Sveikatos apsaugos
ministerija
Higienos institutas

L
I
T
H
U
A
N
I
A

Second edition

After thorough discussions with Seattle, Lithuania is submitting a second edition of its proposal to implement Incredible Years in Lithuania.

© Gintaras Viburys

Kodėl verta naudoti įrodymais pagrįstas tėvų mokymo programas?

- Įrodyta, kad mokslo įrodymais pagrįstos tėvų mokymo programos užkerta kelią vaikų nepriežiūrai ir prievartai, skatina pozityvią, atsakingą tėvystę bei didina tėvų ir vaikų prierašumą.
- Mažina tėvų depresiją.
- Skatina vaikų socialinę, emocinę ir pažintinę raidą bei mažina vaikų elgesio problemas

Tik nedidelė dalis tėvų turi galimybę dalyvauti įrodymais pagrįstose tėvų mokymo programose.

Ką mes žinome apie mažus vaikus, kurie patenka į vaikų apsaugos ir gerovės tarnybų akiratį?

- Didelis emocinių ir elgesio problemų paplitimas;
- Dažnos mokymosi, kalbos ir raidos problemos;
- Apie 40 % vaikų turi klinikinę diagnozę, kurią reikia gydyti;
- Vaikų problemos apima: ADHD, Elgesio sutrikimus, nerimą, depresiją ir autizmo spektro sutrikimus

Igalaikiai nepriežiūros ir netinkamos priežiūros padariniai. Ankstyvoji vaikų patirtis

- Vaikai, kurie buvo apleisti ar buvo išnaudojami dažniau linkę mesti mokyklą, nusikalsti, smurtauti ir piktnaudžiauti narkotikais.
- Vaikai, kurie buvo nepriežiūros ar prievartos rizikoje būdami 3 metų amžiaus 2,5 karto labiau linkę į kriminalinius nusikaltimus sulaukę 21 metų nei tie, kuriems nepriežiūra ar išnaudojimas negrėsė.

Kuo anksčiau įrodymais grįstos tėvų ir vaikų prižiūros programos pasiekia šeimas tuo yra geriau

Ankstyvas tėvų mokymas turi didesnę galimybę sumažinti vaikų nepriežiūros ir prievartos riziką, taip didinant vaikų gerovę ir saugumą.

Ankstyvoji prevencija yra naudinga investicija

Socialinio ir emocinio vystymosi skatinimas ir didelės rizikos vaiko nukreipimas nuo nusikalstamo gyvenimo lemia 60-80 mažiau nusikaltimų vienam vaikui, o išlaidų nauda vienam vaikui siekia 1,7–2,3 mln.

Ačiū Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai už investicijas į "Neįtikėtinų metų" tėvų mokymo programas

Kodėl jie pasirinko šią įrodymais pagrįstą tėvų mokymo programą?

Kas yra "įrodymais pagrįsta" programa?

Programa kuri ištirta eksperimentiniais tyrimais ir turinti:

- Bent du publikuotus atsitiktinių imčių kontroliuojamus tyrimus (RCT)
- Bent vieną atsitiktinių imčių kontroliuojamo tyrimo (RCT) nepriklausomą replikaciją
- Tyrimuose naudojami patikimi rezultatų matai įskaitant ataskaitas, nepriklausomus stebėjimus, standartizuotus vaikų vertinimus
- Mažiausiai vienerių metų stebėjimas po intervencijos.

"Neįtikėtinų metų" tėvų mokymo programa vertinama daugiau nei 40 metų naudojant RCT dizainą ir nepriklausomus stebėjimus

Programos kūrėja atliko:

- 9 RCT tyrimus (gydymo grupėje)
- 4 RCT tyrimus (prevencinėje grupėje)

Nepriklausomi tyrėjai:

- 14 ir daugiau nepriklausomų RCT iš 8 ir daugiau šalių (įskaitant Kanadą, Angliją, Suomiją, Olandiją, Norvegiją, Portugaliją, Ispaniją, Velsą).
- Du ilgalaikės trukmės (7–10 metų) stebėjimo (follow-up) tyrimai Anglijoje ir JAV.

"Neįtikėtinų metų" tėvų programa skirta tam, kad tėvų ir vaikų elgesys keistųsi teigiama linkme

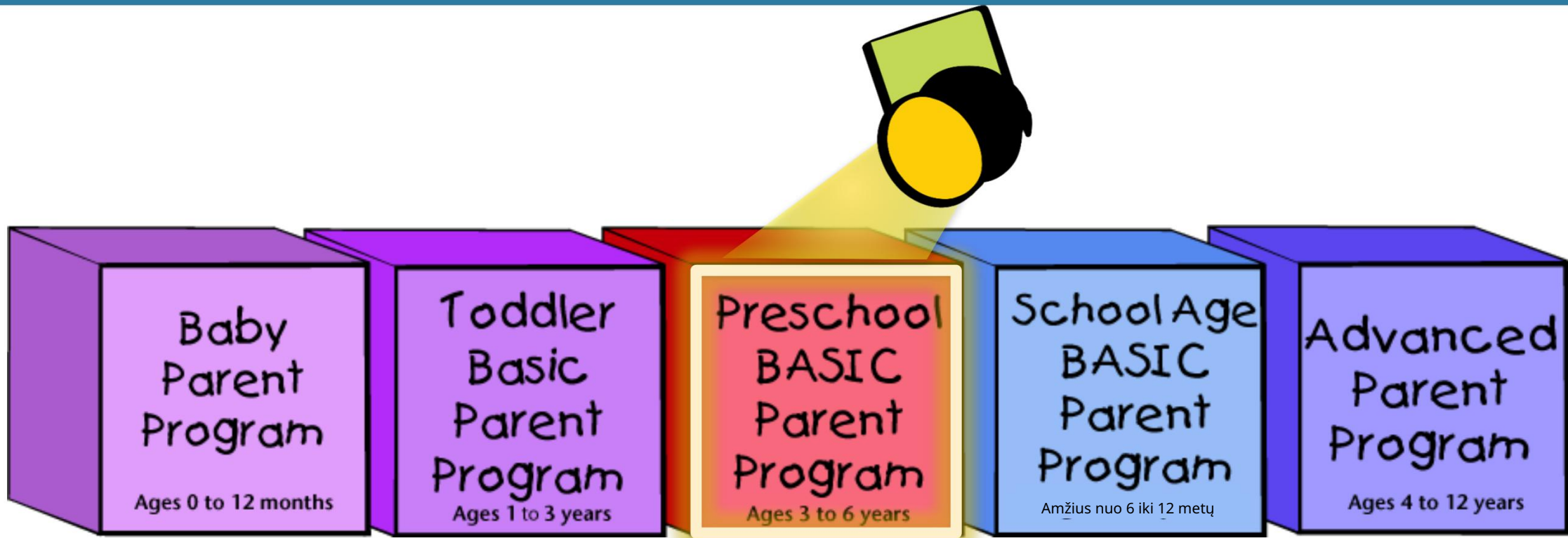
- Didėja pozityvios tėvystės įgūdžiai bei tėvų ir vaikų prierašumas
- Mažėja griežtų drausmių
- Mažėja tėvų depresijos atvejų
- Didėja tėvų pasitikėjimas savimi
- Mažėja vaikų probleminio elgesio klinikinis lygis
- Padidėja vaiko socialinės kompetencijos ir pasirengimas mokyklai

Šis poveikis taip pat pastebimas didesnius socialinius poreikius turinčių šeimų tarpe

"Neįtikėtinų metų" programos

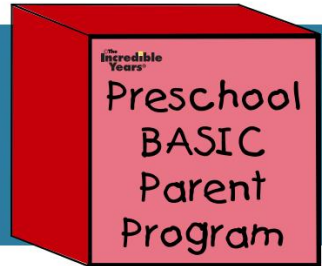
Lietuvoje įgyvendinama programa, skirta 3–6 metų vaikams

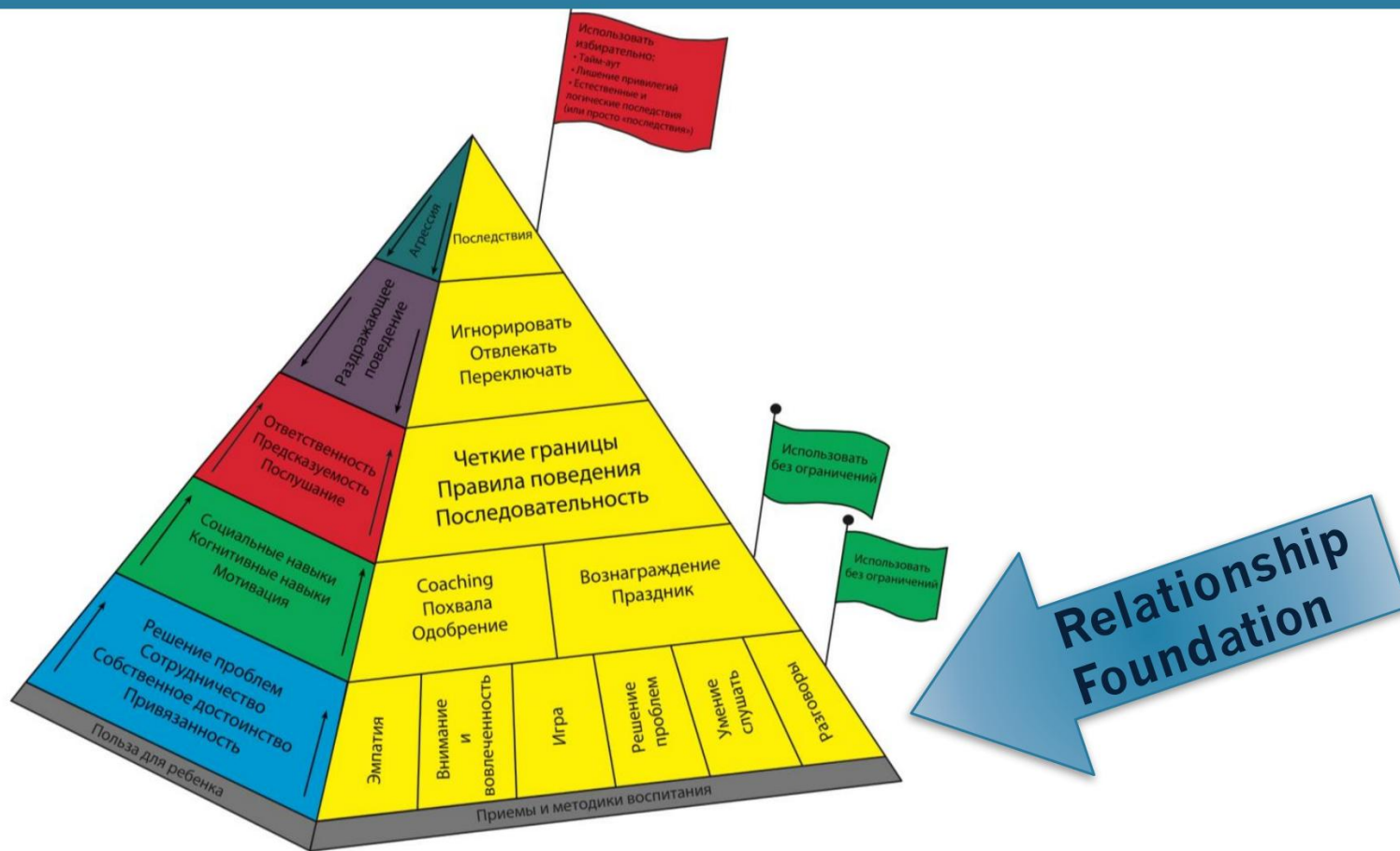
programa skirta 3-6 metų amžiaus vaikus auginantiems tėvams

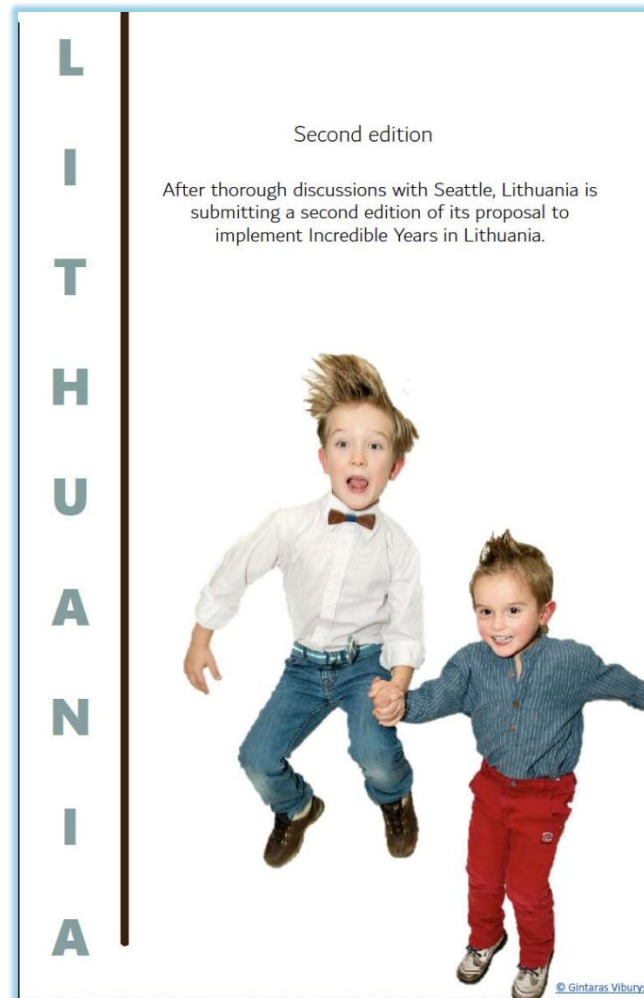
Neįtikėtinų metų ikimokyklinio ugdymo piramidė (18-20 užsiėmimų)

Пирамида воспитания

Lietuvos tikslai 2019-2021 metais

- 2020 m. Atrinkti ir apmokyti pirmuosius grupės vadovus (20 grupių vadovų), kurie vykdys ikimokyklinio ugdymo pagrindinę tėvų programą
- Paskleisti teigiamą žinią apie "Neįtikėtinų metų" sėkmę Lietuvoje
- Kasmet vykdyti apie 20 tėvų grupių
- Išversti dalomąją medžiagą skirtą tėvams
- Iki projekto pabaigos akredituoti 10 grupių vadovų

Lietuvos "Neįtikėtina" komanda ir kruopštus planavimas

Rolanda Valinteliene
Katažina Labanienė
Eimantė Zolubienė

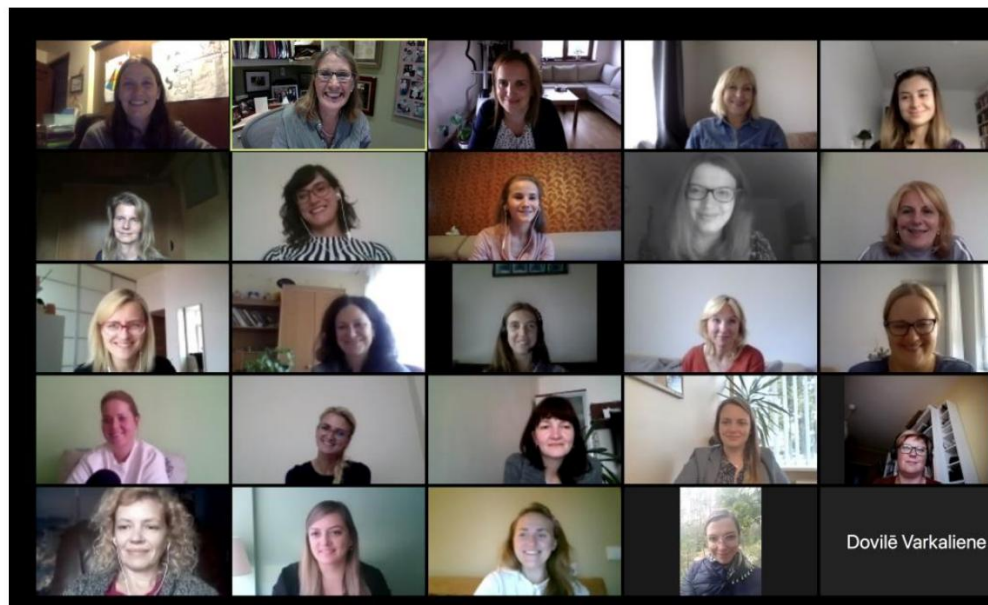
- Programos vykdymui parinktos stipriausios psichikos sveikatos institucijos
- Atrinkti aukščiausios kvalifikacijos psichikos sveikatos darbuotojai ~ slaugos, psichologijos, pedagogikos specialistai, turintys magistro laipsnį ir didelę patirtį darbo su tėvais ir vaikais
- Suteikti 4 dienų mokymai ir vykdomos nuolatinės konsultacijos

Lietuvos komanda sėkmingai susidorojo su Covid barjeru ir prisitaikė kokybiškai vesti programą internetu

- „Incredible Years Inc.“ pereina prie internetinių grupių vadovų mokymų ir konsultacijų su Kimberlee Shoecraft ir Carolyn Webster-Stratton
- Grupės lyderiai pradeda tėvų grupių vedimą internetu

2020 m

2021 m

Pavyzdinė tėvų programos medžiaga: Neįtikėtini metai® pagrindinė ikimokyklinio ugdymo programa (3-6 m.)

Išsami instrukcija grupės vadovui

Vaizdo įrašų rinkinys (DVD , USB arba transliacija).

"Neįtikėtinų metų" knyga skirta tėvams

Mokymo Piramidės® plakatas

Terapeuto knyga skirta Grupės vadovui

Tėvų lipdukai (6 ritinėliai)

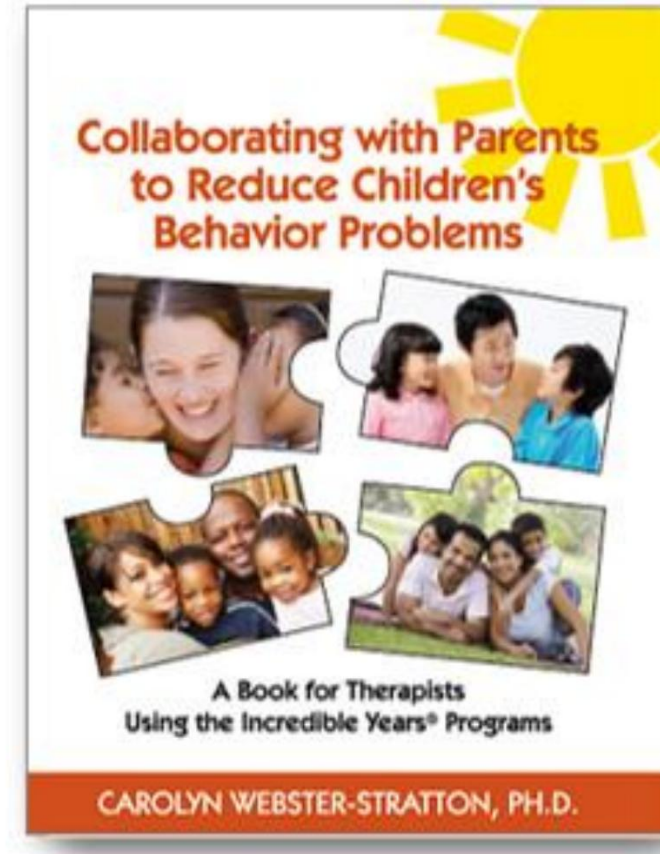
4 Wally detektyvų knygos skirtos problemų sprendimui

"Neįtikėtinų metų" programos

Metodai ir procesai reikalingi siekiant užtikrinti programos standartą

- Pagrįsta žiniomis apie vaikų vystymąsi ir traumas
- Kultūriškai jautri – atliepia programos dalyvio ilgalaikius tikslus
- Pabrėžia terapinį ryšį: "Bendradarbiavimo procesas"
- Mokymas grįstas principais ~ pvz., dėmesio ir modeliavimo principai
- Įveikimo (vs meistriškumo modelis) ~ savirefleksija, patirtimi ir problemų sprendimu pagrįstas mokymasis

Neįtikėtinų metų programos grupė

Metodai ir procesai reikalingi siekiant užtikrinti programos standartą

- Vaizdo modeliavimo metodai
- Vaidmenų žaidimo praktika ir repeticijos
- Dėmesys pažinimo, emociniams ir elgesio pokyčiams bei prieraišumui
- Savaitės tikslų nustatymas, savikontrolė, namų darbai
- Grupės palaikymas
- Jautrumas socialinėms ir ekonominėms kliūtims
- Prisitaikymas prie kultūrinių, kontekstinių ir šeimos skirtumų
- Prisitaiko prie vaiko raidos skirtumų

Neįtikėtinų metų pagrindinės programos vykdymas, augimas ir plėtra Lietuvoje~ pirmi 2 metai!

- Apmokyti 42 IY grupių vadovai (iki 2022 m. rugpjūčio mėn.)
- Akredituota 14 IY grupių lyderių

Viršytas tikslas!

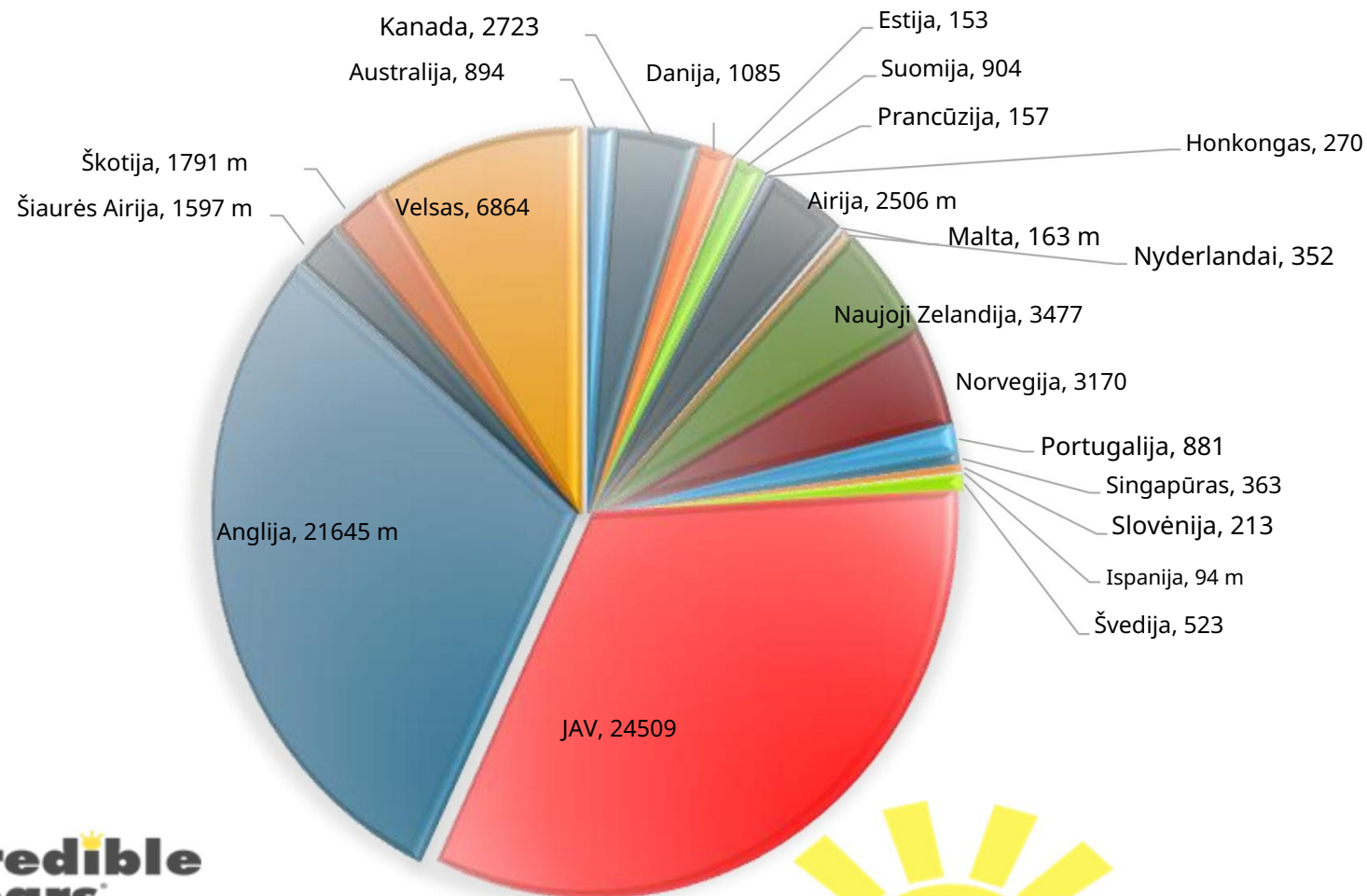

Kuriose šalyse įdiegtos „Neįtikėtinų metų“ programos?

Skirtingose šalyse pagal tėvų, vaikų ir mokytojų programas apmokytų grupės vadovų skaičius

(2022 m. gegužės mėn.)

Lietuva 42

Daugiau nei 20 šalių, skirtingų populiacijų ir daugiau nei 14 vertimų

Australija
Kanada
Kinija
Danija
Estija
Suomija
Olandija
Honkongas
Airijos Respublika
Japonija
Naujoji Zelandija
Norvegija

Portugalija
Rusija
Singapūras
Slovėnija
Ispanija
Švedija
Lietuva
Jungtinė Karalystė
(Velsas, Škotija, N
Airija)
Jungtinės Valstijos

Apibendrinimas

Tyrimai rodo ir vilties ir perspėjimo vaizdą. Tai mums parodo, kaip svarbu suteikti tėvams tinkamas paramos sistemas, kurios padėtų jiems užmegzti tvirtus ryšius su savo vaikais.

Parodo, kaip svarbu mokyti vaikus socialinių ir emocinių įgūdžių, ypač tiems, kurie yra didesnės rizikos šeimose.

Įspėja apie riziką, jei neteiksime paramos didesnius socialinius poreikius turinčioms šeimoms.

Stipraus "Neįtikėtinų metų" mokymų pamatų ir komandos kūrimas

Tačiau įrodymais pagrįstos programos neužtenka.

Geras įrodymais pagrįstos programos įgyvendinimas reiškia tvirto statybos pagrindo suteikimą: kokybiški mokymai, kokybės priežiūra, konsultacijos, nuolatinė kolegų pagalba, vartotojų vertinimai, infrastruktūra su akredituotais grupių vadovais, treneriais ir mentorais.

Įsitikinkite, kad sukurti pamatai yra tvirti, kad nešvaistytumėte savo laiko ir pastangų.

Veiksmingos intervencijos šeimoms atsipirks ateityje

Dėkojame Lietuvai už neįtikėtiną įsipareigojimą remti šeimas ir vaikus ankstyvame amžiuje bei įvertinti jų rezultatus.

